

W dniach 25-26 października 2023 roku odbyła się w Warszawie V Międzynarodowa Konferencja na temat profilaktyki i monitoringu pn. „Profilaktyka i monitorowanie uzależnień na poziomie lokalnym – wyzwania oraz szanse”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Fundację Res Humanae i Dział Badań, Monitorowania oraz Współpracy Międzynarodowej Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU).

PROFILAKTYKA I MONITOROWANIE UZALEŻNIEŃ NA POZIOMIE LOKALNYM – WYZWANIA ORAZ SZANSE. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

W ciągu dwóch dni konferencji uczestnicy wysłuchali 30 prezentacji dotyczących przede wszystkim profilaktyki substancji psychoaktywnych i przestępczości. Konferencja była częścią prac KCPU nad przygotowaniem priorytetów polskiej prezydencji w Unii Europejskiej w 2025 roku w obszarze uzależnień.

Prezentacje otwierające wygłosili Gregor Burkhart, prezydent Europejskiego Towarzystwa Badań nad Profilaktyką (EUSPR), przedstawiciel Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, oraz prof. Krzysztof Ostaszewski z Instytutu Psychiatrii i Neurologii, a podsumowania wydarzenia dokonała dr Bogusława Bukowska z Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i dr Rachele Donini z ASL2 Savonese z Włoch.

W trakcie konferencji odbyło się wiele sesji, m.in. dotyczących profilaktyki opartej na dowodach naukowych, roli funkcjonariuszy organów ścigania w profilaktyce, roli marihuany medycznej i substancji psychodelicznych w leczeniu. Ekspertka z EMCDDA zaprezentowała Europejski Raport Narkotykowy i dane dotyczące sytuacji w Polsce. Uczestnicy otrzymali informacje na temat narzędzi diagnostycznych, które można wykorzystać w pracy z młodzieżą, opracowane przez firmę

Diagmatic. Poruszono kwestię etyki w profilaktyce oraz ramy programowej dla osób wdrażających działania profilaktyczne. W konferencji wzięli udział m.in. realizatorzy programów profilaktycznych, badacze, samorządowcy, policjanci. Łącznie 180 osób z Bośni i Hercegowiny, Polski, Belgii, Niemiec, Portugalii, Hiszpanii, Cypru, Grecji, Włoch, Estonii, Łotwy, Litwy, Chorwacji, Czech, Gruzji oraz Ukrainy.

W pierwszej sesji konferencji europejscy eksperci z Belgii, Grecji, Bośni i Hercegowiny oraz Czech przedstawili doświadczenia z wdrażania Europejskiego Programu Profilaktyki (European Universal Prevention Curriculum – EUPC). Zaprezentowano założenia i wyniki międzynarodowego projektu Frontline Politeia, który ma na celu przeniesienie szkoleń z zakresu profilaktyki jako nauki na pierwszą linię działań w obszarze zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych i przestępczości. Dlatego też w drugiej sesji miały miejsce wystąpienia koordynatorów międzynarodowego projektu Frontline Politeia. Ekspertki z Belgii, Niemiec, Estonii oraz Włoch zaprezentowały założenia oraz wyniki tego projektu, finansowanego ze środków Komisji Europejskiej. Projekt w Polsce realizowany jest przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (Dział Badań, Monitorowania oraz Współpracy Międzynarodowej), a szkolenia organizowane we współpracy z Regionalnym Centrum Polityki Społecznej z Lublina (Ekspertką Wojewódzką ds. Informacji ds. Narkotyków i Narkomanii dr Justyną Syroką). W jego ramach wdrażane są unijne i międzynarodowe standardy programów opartych na dowodach naukowych oraz polityk z obszaru profilaktyki substancji psychoaktywnych. Projekt Frontline Politeia implementuje szkolenia na podstawie Europejskiego Programu

Profilaktyki (EUPC) dla osób realizujących programy profilaktyczne: nauczycieli, policjantów, pracowników środowiskowych czy pedagogów szkolnych. Stanowi on kontynuację poprzednich projektów międzynarodowych, w których brało udział KCPU. Były to projekty dotyczące Europejskich Standardów Jakości w Profilaktyce Uzależnień od Narkotyków (EDPQS), adaptacji szkoleń do europejskich wymagań (UPC-Adapt) czy wdrażania EUPC w praktyce (ASAP). Wcześniej szkolenia EUPC były zorientowane na szkolenie specjalistów DOP (decydentów, opiniodawców i twórców polityk). DOP to skrót od Decision, Opinion, Policy Maker, czyli osoby, które zajmują się profilaktyką w kontekście tworzenia strategii czy finansowania działań profilaktycznych.

Projekt Frontline Politeia wykorzystuje wysokospecjalistyczną wiedzę i ma na celu przełożenie doniesień naukowych na działania praktyczne poprzez wykorzystanie praktycznych narzędzi oraz udział w hybrydowym modelu szkoleniowym: szkolenia zdalne są połączone z działaniami praktycznymi w środowisku lokalnym. W skład zespołu projektowego Frontline Politeia wchodzi 9 z 15 partnerów z poprzednich międzynarodowych projektów (EDPQS, UPC-Adapt, ASAP). Podmioty w tym projekcie pochodzą z 14 krajów członkowskich ze wszystkich regionów Unii Europejskiej. Cechą wyróżniającą projekt jest aktywne i ukierunkowane zaangażowanie pracowników organów ścigania, przede wszystkim policjantów jako ważnych interesariuszy w zintegrowanych i udoskonalonych działaniach profilaktycznych, w tym Europejskiej Sieci Zapobiegania Przemocności (EUCPN) w roli podmiotu eksperckiego. Projekt Frontline Politeia składa się z pięciu pakietów, które zostały przedstawione podczas konferencji. Pakiet 1 (WP1) dotyczy zarządzania i koordynacji projektem. Pakiet 2 (WP2) ma na celu przygotowanie szkoleń dotyczących profilaktyki oraz ich przetestowanie. Pakiet 3 (WP3) zajmuje

się analizą programów profilaktycznych, w tym narzędzi do mapowania lokalnych interwencji oraz analizą lokalnych programów profilaktycznych, jak również ewaluacją wybranych programów profilaktycznych za pomocą opracowanego w ramach projektu narzędzia. Pakiet 4 (WP4) ma na celu analizę lokalnych potrzeb i wdrażanie programu CTC (polska nazwa CTC: Społeczność, która dba). Pakiet 5 (WP5) to ewaluacja podjętych działań.

W podsumowaniu konferencji dr Rachele Donini z Włoch podkreśliła, że profilaktyka powinna być oparta na naukowych podstawach, a ważnym jej elementem są: ocena sytuacji, diagnoza, monitorowanie i ewaluacja. Nasza wiedza, co działa, a co nie, cały czas ewoluuje, więc powinniśmy być otwarci na nowe dowody i wykorzystywać nowe narzędzia. Ważnym elementem jest szkolenie osób zajmujących się profilaktyką. W naszych działaniach warto zwrócić uwagę na język, jakim się posługujemy, abyśmy nikogo nie stygmatyzowali, i na etykę. Różne osoby są zaangażowane w profilaktykę: od policji przez pracowników socjalnych aż po lekarzy, więc ważne jest podejście do tego obszaru z różnych poziomów. Potrzebujemy czasu, aby nasze działania przyniosły efekty. Konferencja była także okazją do wsparcia europejskich trenerów EUPC.

24 listopada 2023 roku zostało zorganizowane spotkanie Działu Badań, Monitorowania oraz Współpracy Międzynarodowej KCPU i EMCDDA dla trenerów EUPC. Wzięło w nim udział kilkunastu trenerów z Belgii, Bośni i Hercegowiny, Portugalii, Hiszpanii, Cypru, Grecji, Włoch, Estonii, Łotwy, Czech, Chorwacji, Gruzji, Polski oraz Niemiec. W jego trakcie prezentowano doświadczenia poszczególnych krajów we wdrażaniu Europejskiego Programu Profilaktyki (EUPC), jak również dyskutowano nad rozszerzeniem EUPC o nowe obszary, takie jak profilaktyka przestępczości czy uzależnienia behawioralne. Spotkanie było na tyle interesujące, że podjęto decyzję, aby stało się ono cyklicznym działaniem w ramach corocznych konferencji Europejskiego Towarzystwa Badań nad Profilaktyką (EUSPR).

Redakcja

Link do nagrania konferencji na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=ZR7ExCGmeRc>

